

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΒΙΩΜΑΤΑ, ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ, ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

«Είναι στο χέρι σου»

Το παρακάτω κείμενο είναι το δελτίο τύπου που δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο www.synigoros.gr στις 29 Απριλίου 2010. Διασκευασμένο για τις ανάγκες της εξέτασης.

Με αυτό το κεντρικό σύνθημα διοργανώνονται φέτος εκδηλώσεις με αφορμή την 30ή Απριλίου, Παγκόσμια Ημέρα κατά της Σωματικής Τιμωρίας των Παιδιών στη Θεσσαλονίκη, από το Κέντρο Ενταξιακής Πολιτικής της Παιδαγωγικής Σχολής του ΑΠΘ, σε συνεργασία με το Δίκτυο για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά και τον Συνήγορο του Παιδιού. Στις εκδηλώσεις περιλαμβάνονται: εικαστικό εργαστήριο ευαισθητοποίησης, θεατρικά δρώμενα, έκθεση αφισών, εργαστήριο βιωματικής εμπειρίας για μαθητές, στρογγυλό τραπέζι με θέμα «Από τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών χωρίς βία σε μια κοινωνία χωρίς βία».

Παράλληλα, στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας, το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων διακίνησε Εγκύκλιο σε όλα τα σχολεία της χώρας με την οποία προτείνεται, την 30ή Απριλίου, οι δύο τελευταίες διδακτικές ώρες να αφιερωθούν σε εκδηλώσεις και εκπαιδευτικές δράσεις με το θέμα αυτό.

Οι φετινές εκδηλώσεις έρχονται σε συνέχεια παρόμοιων εκδηλώσεων, συζητήσεων στα σχολεία και επιμορφωτικών ημερίδων που διοργανώνονται τα τελευταία χρόνια από το Δίκτυο και τα μέλη του. Σκοπός των δράσεων αυτών είναι η ευαισθητοποίηση των παιδιών και κυρίως των γονέων και των εκπαιδευτικών, για τις αρνητικές συνέπειες της χρήσης βίας στη διαπαιδαγώγηση των παιδιών και τη διαιώνιση του κύκλου της βίας που συνεπάγεται.

Πρόσφατες έρευνες στην Ελλάδα δείχνουν ότι, παρά τη ρητή νομοθετική απαγόρευση της χρήσης της σωματικής τιμωρίας των παιδιών (ν. 3500/06, άρθρο 4), οι γονείς εξακολουθούν σε μεγάλο ποσοστό να την χρησιμοποιούν ως μέθοδο σωφρονισμού.

Το Δίκτυο για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας καλεί τους γονείς, τους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, όλους τους επαγγελματίες που ασχολούνται με το παιδί και την οικογένεια, αλλά και τα ίδια τα παιδιά να δραστηριοποιηθούν ενάντια στη σωματική τιμωρία, να εναντιωθούν σ' αυτήν και να ενισχύσουν τη διάδοση τους μη βίαιης διαπαιδαγώγησής τους.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

A1. Ποιος είναι ο βασικός στόχος για τον οποίο οργανώνονται οι δράσεις που περιγράφει το κείμενο, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα κατά της Σωματικής Τιμωρίας των Παιδιών και ποιους αφορά; Να απαντήσεις σε 50-60 λέξεις.

Μονάδες 15

A2. Στην πρώτη και στην τέταρτη παράγραφο του κειμένου ο συντάκτης του χρησιμοποιεί αντίστοιχα τα εισαγωγικά και την παρένθεση. Ποια είναι η λειτουργία τους μέσα στο κείμενο;

Μονάδες 10

A3. Σε εκδήλωση που γίνεται στο Δημαρχείο της περιοχής σου με θέμα την ενδοοικογενειακή βία συμμετέχεις ως εκπρόσωπος της μαθητικής κοινότητας του σχολείου σου. Σε εισήγηση 200-250 λέξεων να εκθέσεις τεκμηριωμένα τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι έφηβοι που βιώνουν αντίστοιχες συμπεριφορές και να διατυπώσεις συγκεκριμένες δράσεις/ενέργειες που πρέπει να γίνουν εκ μέρους του σχολείου και των αρμόδιων φορέων, για να τους βοηθήσεις.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΔΕΛΤΑ (1874-1941)

Πρώται ενθυμήσεις

Το κείμενο που ακολουθεί είναι απόσπασμα από τον πρώτο τόμο του αυτοβιογραφικού έργου της Πηνελόπης Δέλτα «Πρώτες ενθυμήσεις» (εκδ. Ερμής, 2008).

Θυμούμαι ένα μεσημεριανό γεύμα, πρέπει να ήμουν πολύ μικρή, όπου με σήκωσε από το τραπέζι ο πατέρας, με φώναξε κοντά του, και με το μεγάλο μαχαίρι που έκοβε το ροζμπίφ φοβέριζε πως θα μου κόψει το δάχτυλο. Είχα φάγει το νύχι μου, και το να τρώγει κανείς τα νύχια του ήταν, με το ψέμα, τα δύο πράγματα που αγρίευαν το περισσότερο τον πατέρα μας. Θυμούμαι το σηκωμένο μαχαίρι, τα σουρωμένα φρύδια του πατέρα, τα μαύρα του μάτια που βγάζαν φωτιές, τις στριγγλιές μου, και θυμάμαι ακόμα το αίσθημα του πανικού, που μου έκοψε τη φωνή σα νόμισα πως πέφτει το μαχαίρι στο αιχμαλωτισμένο μου δάχτυλο στο χέρι του πατέρα μου. Πώς «με συγχώρεσε» και γιατί, δε θυμούμαι πια. Θυμούμαι μόνο πως μου είπε να πάγω στη θέση μου και πως ήθελα να πάγω και δεν μπορούσα, τόσο έτρεμαν τα πόδια μου, και πως φοβόμουν που ήμουν κοντά του, και πάσχιζα να φύγω, και δεν μπορούσα. Και ύστερα θυμούμαι πως σκαρφάλωνα στην καρέγλα¹ μου και μου είπαν

1 καρέγλα: καρέκλα

να φάγω και δεν μπορούσα να καταπιώ, από τα αναφιλητά που μου ανέβαιναν όλην την ώρα. Και τα αδέρφια μου τα μεγάλα τρομαγμένα με κοίταζαν, κι εγώ ντρεπόμουν φοβερά.

Αυτό το φάγωμα των νυχιών στάθηκε αιτία να φάγω πολύ ξύλο. Ήμουν τόσο μικρή που δεν το θυμούμαι, όταν μ' έδειρε ο πατέρας μου με το καμτσι² του του αλόγου, και γέμισαν τα πόδια μου σπυριά. Μου το διηγήθηκε η μητέρα μου σα μεγάλωσα. [...]

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

B1. Χρησιμοποιώντας κειμενικές αναφορές να χαρακτηρίσεις τον πατέρα της ηρωίδας.

Μονάδες 15

B2. Ποιο ρηματικό πρόσωπο επιλέγεται ως κυρίαρχο για την αφήγηση της ιστορίας και πώς η επιλογή αυτή σχετίζεται με τα συναισθήματα που εκφράζει η ηρωίδα;

Μονάδες 10

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα παραγωγής λόγου. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Η ηρωίδα αποδέχεται τη σωματική τιμωρία ως κάτι αυτονόητο. Σε ποιες στερεότυπες αντιλήψεις για τη συμπεριφορά των παιδιών και τον τρόπο διαπαιδαγώγησής τους εκείνης της εποχής θεωρείς πως ταιριάζει η αντίδραση της; Ποια θα ήταν η δική σου αντίδραση σε αντίστοιχη περίπτωση;

ή

2. Να γράψεις μια επιστολή της κόρης μετά την ενηλικίωσή της στον πατέρα με την οποία θα εκφράζει πόσο την πλήγωσε αυτή του η συμπεριφορά στη διάρκεια της παιδικής της ηλικίας.

Μονάδες 25

2 καμτσι: καμτσίκι, μαστίγιο